

BISERICA ȘI ȘCOALA

REDISTĂ BISERICĂȘCĂ-CULTURALĂ
ORGAN OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

APARE DUMINECĂ
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
ARAD, STR. EMINESCU 18

REDACTOR:
Icon. Stavr. Dr. GH. CIUHĂNDU

ABONAMENTE:
Pentru 1 an . . . Lei 300
Pentru 6 luni . . . Lei 150

Ortodoxia și împotrivorii ei

De Pr. Gh. Perva

Toate cuvântările de despărțire sunt înduloșoare și aducătoare de lacrimi.

Despărțirea lui Moisi de către poporul Israelitean e descrisă aproape în trei capitole. Le aduce aminte, întâiu de toate, de binefacerile pe cari le-a revărsat Dumnezeu asupra lor. Le pomenește de purtarea lor nerecunoscătoare. Il sfătulește, îl binecuvântează și apoi se urcă în muntele Nebo spre a avea un sfârșit ce preludează pe acel de pe Goigota.

Tot așa de mișcător se desparte Isus Navi, de către semintile, bătrânii și căpeteniile lui Israel.

Vorbirea Mântuitorului, înainte de a se lăsa răstignit, cuvântarea Lui de despărțire, e și mai simbolică, și mai frumoasă, prin aceea că nu e făcută atât către oameni, cât e făcută cu ochii către cer: „Părinte, venit-a ceasul.. Eu pentru aceștia mă rog.. pe cari mi l-ai dat.. păzește-i.. ca să fie una. Când eram cu ei în lume, întru numele Tău îi păzeam.. că n'a pierit nici unul dintre ei, fără numai fiul pierzării... Acum dar vin la Tine" (Io. XVII).

Sfântul Apostol Pavel, tot de aceasta se temea: de desbinare, și tot pentru aceasta se ruga: să rămână una, în cuvântul de rămas bun către episcopii Efesului. „Luați, dar, aminte de voi și de toată turma.. Căci eu știu, că după ducerea mea, vor intra, între voi, lupi crânceni, cari nu vor cruța turma. Și dintre voi înșivă se vor scula bărbați, învățând învățături sucite.. Și acum, fraților, vă încredințez pe voi lui Dumnezeu... Zicând acestea a ingenunchiat și s'a rugat cu ei cu toții.. Și mare jale i-a cuprins pe toți". (Fapte XX, 28-38).

De aci venea jalea la despărțirile acestea. Cel cari se duceau, știau ce-i așteaptă pe cei lăsați. Cel cari rămăneau, nu prea știau ce-i așteaptă, și cul rămân.

Mântuitorul a pierdut din turma Lui mică numai pe Iuda. Se ruga însă cu atâta ardoare Părintelui Său, pentru paza de trădătorii viitorului.

Pavel a pierdut pe Figel și Ermogene din Asia (II Timot. I, 15); a „dat Satanei pe Imeneu și Alexandru" (I Timot. I, 20 și II Timot. II, 17). Și când grăia Bisericii din Efes așa: „... știu că după ducerea mea vor intra, între voi, lupi crânceni..” vedea peste veacuri un „lup crâncen”, într'un Arie, Macedonie, Pelagiu, Nestoriu și în toți cari s'au despărțit și se vor despărți de Biserica drept măritoare a Răsăritului.

Pe la anul 325, și împărații erau îngrijați de propovăduitorii de învățături sucite. Împăratul Cou-

stantin de pildă, a chemat la Niceea 318 Părinți, să convingă pe Arie, că Hristos e Dumnezeu adevărat. Nu s'a lăsat convins însă, de adevărul că Dumnezeu e în trei fețe, nici atunci, când un sfânt, spre a dovedi adevăritatea Sfintei Treimi, a luat o cărămidă și a strâns-o de a rămas lutul în mână, apa s'a scurs în jos, iar focul care a ars-o, a țâsnit în sus.

Sfinții Părinți, după vorba blândă și sinodeala răbdătoare, n'au avut ce face altceva, decât, după pilda Apostolului Pavel, să-l dea, pe Arie, Satanei. Sinaxarul spune, că ducându-se într'una din leșitorile cetății, pentru treaba trupului, i s'au deșertat mâțele și a murit crăpând ca și Iuda, în mânia lui Dumnezeu.

Nici nu era chip altfel. Rătăciții de atunci, ca și cei de azi, rar se lasă convinși de bunătatea credinței adevărate. N'ar putea nici oamenii, nici Dumnezeu să aibă mai multă răbdare.

Istoria ne păstrează sfârșitul tuturor împotrivorilor adevărului. Irod, s'a sfârșit mâncat de viermi de viu. Nero, spre a nu fi prins de către urmăritorii, s'a sinucis. Domițian a fost sugrumat. Maximilian și fiul său au fost măcelăriți de către soldați și aruncați fiarelor. Deciu, într'o luptă cu Goții, s'a scufundat cu cal cu tot într'o baltă, fără să-l să mai dea de urmă. Valerian a fost prins de către regele Persilor, Sapor, care, spre a-l umili cât mai mult, îl folosea drept scară de câte ori se urca pe cal. Aurelian a fost ucis de către prietenii și sângele lui a înroșit pietrele străzilor. Maximian Hercule, după multă împresurare se spânzură. Iulian Apostatul, e străpuns de o săgeată și moare, strigând în batjocoră, însă și profetic poate: „al învins, Galileene!”.

Azi, Biserica lui Hristos cea adevărată, Biserica ortodoxă, pretinde că face același lucru pe care îl făceau Sfinții Părinți dela sinodul I din Niceea: învață credința cea adevărată, luminează, se apără și rabdă a fi batjocorită. Restul, îl lasă în grija Celui ce a spus, că pe Biserica lui „nici porțile iadului nu o vor birui”.

E adevărat, creștinii, n'au rămas „una” așa cum s'a rugat Mântuitorul. Adevărul însă, care nu poate fi decât numai unul, e întreg păstrat de creștinătatea ortodoxă, chiar și când — după vorba lui Bulgakoff — păzitorii acestui adevăr n'ar fi totdeauna demni de el.

Dar, cei cari s'au despărțit de ortodoxie?

Au numai părți din adevărul lui Hristos. Așa după cum din mâna unui semănător, sbor unele grăunțe și alătura de arătură, pe cale și chiar în

șant, și încolțesc și se dezvoltă câteodată de te minunezi de ele, tot așa și din adevărul lui Iisus, poate fi într-o oarecare măsură și alătura de marele lan al Ortodoxiei.

În cealaltă confesiuni?

Iisus e și pe acolo; însă numai ca trecător, ca un găzduit. La El acasă, Iisus, e numai în Biserica ortodoxă a Răsăritului.

„Viața și activitatea episcopului Vasile Moga“

— Cartea Părintelui Dr. Seb. Stanca —

În seria publicațiilor din Biblioteca Institutului de Istorie națională a Universității din Cluj a apărut, anul acesta, lucrarea cu titlul arătat în fruntea acestor șire, din condeiul I. P. C. Sale Părintelui Dr. Sebastian Stanca din Cluj, consilier referent bisericesc acolo.

Părintele S. Stanca e un condeiu cunoscut la noi, și are și o vechime, așa că nu era tocmai necesară aceasta mențiune, mai ales după ce, nici în domeniul istoric, nu e la prima încercare.

Asupra cărții sale, ne-am fi putut opri, din destul, și numai printr-o înregistrare bibliografică. Dar tema și cuprinsul lucrării ne îndeamnă la mai mult. E vorba de o figură de chiriarh ardelean, de episcopul Vasile Moga, asupra căruia s'au rostit judecăți prea aspre, din pricina preocupărilor, uneori, ale acelora cari s'au ocupat, mai mult trecător de viața și activitatea lui, sau și din pricina lipsei isvoarelor istorice, prin a căror prismă să-i fi fost văzută viața, activitatea și personalitatea, — alături de greutatea excepțională a împrejurărilor politice și bisericești, în cari i-a fost dat să activeze, în curs de 35 ani, până la moarte (1845).

Părintele S. Stanca a reușit să-l scoată, pe episcopul Vasile Moga, din umbra în care fusese pus și să-l înfățișeze, ca ceea ce a fost aievea, un credincios și stăruitor episcop, pe măsura posibilităților, în cari l-a fost dat să activeze.

Deci, atât lucrarea însăși, cât, mai ales, figura nou-înfașisată a episcopului Vasile Moga, cerea o altă semnalară, în plus de o simplă mențiune bibliografică.

Lucrarea, de 125 pagini de altfel, provăzută și cu un indice de nume și materii, încadrată în publicațiile Universității, e o dovadă în plus despre importanța ei. În cele 15 capitole prime, autorul ne dă prețioase însemnări și constatări — uneori pe baze de documente arhivale, de sursă primă (pagubă, că n'a indicat, de unde sunt achiziționate și unde se găsesc documentele) — din trecutul ardelenes; date biografice, hirotonirea, investirea, restricțiile și reședința noului episcop. „Restricțiile“ sunt cele 19 puncte din diploma împărătească de numire ca episcop, fiind ele mai multe, mai drastice și mai apăsătoare de cât celea din vremea principilor calvini de odinioară (numai ca să poată favoriza furișarea uniunii, mai adânc, printre Români ardeleni). Autorul ne dă, mai departe informații despre școala teologică (seminarul) dela Sibiu și despre: instrucția clericilor, manualele de teologie morală, activitatea pastorală a episcopului și mai cu seamă despre propaganda catolică, ce căuta cu orice preț să facă proseliți. Sunt arătate, mai departe, raporturile episcopului cu Școala românească — cea satească, ortodoxă, mai înfloritoare decât cea a uniunii —; și nu mai puțin lămuritoare sunt cele ce se spun despre raportul dintre episcop și Gheorghe Lazar. Alte două capitole înfățișază activitatea națională-politică a episcopului Vasile Moga și luptele lui cu Sașii, întâi pentru biserica din Sebeș, iar în al doilea loc procesul avut cu Sașii.

Concluziunile, pe cari le scoate autorul, sunt în favorul episcopului, care e prezentat cu totul în alta lumină, mult mai favorabilă decât în trecut. În această privință păr. S. Stanca aduce dovezi și mai ample în sprijinul aceleiași bune opinii, pe care o exprimase, mai înainte vreme, păr. I. Lupaș.

Lucrării i-se adaugă și tabele genealogice, despre rudele episcopului — el, celibatar fiind, n'a avut descendenți — între cari se găsește și avocatul din Brașov, d-l Dr. C. Moga. D-Sa, ca unul din strănepoți,

Pentru Ortodoxie — Două informații

de prof. Constantin Rudneanu

I. Ideea bizantină și Ortodoxia.

Ideea bizantină s'a menținut dealungul veacurilor ca o idee forță, o idee conducătoare și după expresia unui teolog ortodox: Soarele răsare în Răsărit și din Orient ne vine întreaga lumină religioasă.

Imperiul roman din Orient, care vorbia greaca, a arătat mai puternică tenacitate și în ordinea politică și când în Occident a fost o perioadă de obscuritate, vedem renașterea puterii grecești, civilizația din timpul lui Justinian e o probă evidentă.¹⁾

Bizanțul a fost capitala minunată a Imperiului roman de Răsărit, unde se îngrămădeau toate bogățiile lumii, și 'n fruntea tuturor așezămintelor stau mănăstirile glorioase ale ortodoxiei.²⁾

Sinteza bizantină se compune din 4 elemente, dintre care religia ortodoxă stă alături de ideea ro-

mană, influența orientală și de helienism.¹⁾

Ideea bizantină s'a impus într-o vreme, când în lume domina ideea barbariei, când cultura romană slăbită în Occident, trebuia ca să reinvie sub forma dezvoltării spirituale — și atunci Orientul imprimă un anume fel de a gândi oamenilor din Occident, și 'ntregului Ev-Mediu.²⁾ În Orient i-au naștere primele instituții mănăstirești destinate ca să exercite o influență profundă asupra vieții creștine și asupra istoriei Bisericii, la sfârșitul secolului al IV-lea în deșertul Siriei, Nitria și Thebaida sunt populate de coloniile anahoretilor, iar mănăstirile pahomiene au deja caracterele lor bine definite, regulamentele, cari s'au răspândit în întreaga creștinătate. Dela întemeierea creștinismului Orientul a rămas cu predilecție știința religioasă, iar în secolul al IV și V-lea, secolele de teologie și-au ajuns apogeul. Nu numai că ele au dat pe marii bărbați ai bisericii grecești: Sf. Atanasie, Sf. Vasile, Grigorie de Nazians și „cea mai mare lumină a pământ-

¹⁾ H. G. Wells: Abregé de l'histoire du monde, Genève, pp. 176-177.

²⁾ N. Iorga: La vie de province dans l'Empire byzantin in Revue historique du Sud-Est Européen, Buc. 1937, Nr. 1-3 pag. 1.

¹⁾ N. Iorga: L'homme byzantin, (Revue Historique Sud-Est Europ.) Nr. 10-12, din Decemb. 1936, pag. 318.

²⁾ Louis Bréhier: L'Église et l'Orient au moyen âge, Paris, 1928, pag. 1.

a simțit că e dator, nu numai din punct de vedere familiar, ci și din cel bisericesc-cultural, să ofere suma de 25.000 Lei, la cheltuielile de tipar.

Insemnăm, cu laudă cuvenită și acest generos gest, ce rămâne pilduitor și pentru alții, din alte părți!

Prin lucrarea menționată, a păr. S. Stanca, istoriografia românească ardeleană privilegiază la epoca episcopului Vasile Moga, a primit o prețioasă contribuție, pentru care, autorului i se cuvine toată recunoștința.

„Intre datorie și jertfă“.

„Pensionarii“

De Pr. N. Cimpoș.

La rubrica și sub titlul de mai sus, a apărut un articol, în care, avându-se în vedere pensia de mișerie a preoților, se cerea o majorare a ei. Este adevărat, că preotul în funcție cu salariu, casă etc., are o situație, din punct de vedere material, relativ îndestulătoare; dar tot așa de adevărat e, că pensia ce o primește, nici pe departe nu-l poate satisface toate necesitățile, mai ales că odată cu bătrânețea, vin și neputințele, cu tot felul de boale, care pentru curare necesită bani.

Dacă ne asociem autorului acelui articol în ceea ce privește necesitatea majorării pensiilor, nu ne putem însă alătura felului cum pune problema, acela nefiind nici legal și nici drept. Căci o majorare a pensiilor nu se poate face decât în cadre legale și ținându-se seama de salariul fiecăruia. Învățătorii, dacă primesc o pensie de 6—7000 Lei, e din cauza salariului care este așa de urcat. Și apoi nu se poate face o diferențiere între actualii pensionați și cei din viitor. Lucrul acesta n'ar fi deloc echitabil. Fapt pe care-l remarcă și „nota redacției“ dela acel articol.

Majorarea pensiilor, sau o schimbare a situației în favorul preoților pensionați, se poate face în cadre

legale, necesitând doară puțină bunăvoință din partea celor îndreptățiți să o facă.

Și anume: toți pensionarii Statului se pensionează, fie la limita de vârstă, fie după 35 de ani servitii, cu rețineri la pensie. Așa dar se recunoaște prin Lege, că cineva, pentru a fi pensionat, trebuie să aibă, afară de cazuri de incapacitate, 35 ani servitii cu rețineri la pensie și apoi pe baza acestor ani de serviciu i se calculează pensia cuvenită. Aceasta se face la toți funcționarii Statului, afară de preoți; singurii ei contribuie până la 45 și chiar 50 de ani, pentru ca apoi să primească aceeași pensie, dacă nu cumva mai mică, decât a celor pensionați după 35 ani de serviciu.

Ei bine, pentru acest fapt, s'ar putea găsi o modalitate pentru a li se asigura existența bătrânețelor, mai ales că, pensionându-se la 70 ani, vor avea, după probabilitate, mai puțin de trăit, decât cei pensionați la 57—60 ani.

Pentru soluționarea acestei chestiuni, pe care și așa dorim să o ridicăm în Adunarea generală a clerului din Eparhie, găsim de bune următoarele propuneri:

1. După 35 ani de serviciu cu rețineri la pensie, să nu se mai facă rețineri, așa după cum se făcea — drept că după 40 ani — la fondul preotesc. Prin aceasta fiecare preot ar primi lunar cu 470—705 Lei mai mult; sau:

2. Dacă se și fac rețineri după acel timp, fiind și acei preoți în același stat de plată cu ceilalți preoți, sumele reținute peste 35 ani, să se consemneze în favorul preotului, care la pensionare să primească suma formată de aceste rețineri și care se poate urca până la 80000 Lei. Ar fi un fel de asigurare. Sau:

3. Intrucât se fac rețineri peste 35 ani, să se majoreze pensia cu un anumit procent după fiecare an servit în plus cu rețineri la pensie.

Dacă supunem aceste propuneri cunoștinții fraților preoți, mai din vreme, o facem îndemnați de articolul amintit și pentru ca fiecare preot, cugetând asupra chestiunii, să caute dacă nu cumva se vor găsi și alte soluții, pentru această problemă, care trebuie să intereseze pe fiecare preot.

tului“ care a fost Sf. Ioan Gură de aur, toți au fost vestiți și neînfricați luptători pentru izbânda deplină a ortodoxiei din Răsărit. Ei au exercitat o influență puternică asupra părinților din Occident.¹⁾

Teologia alături de istorie și alte științe, fără îndoială a fost cea mai pasionată și interesantă a gândirii bizantine și aci până în sec. al XII-lea și după aceea a fost cea mai superioară față de Occident. Lupta necurmată contra diverselor erezii, potemicele contra păgânilor, iudaismului, contra Musulmanilor și Latinilor, — lupta aceasta de apărare a ortodoxiei, și de fixare a dogmelor a dat naștere la o mulțime de opere, și pe acest teren s'au distins o mulțime de teologi erudiți.²⁾ Comentariile, scrierile sfinte deosebite au fost abundente. Dezvoltarea vieții mănăstirești în faimoasele mănăstiri dela „Studion“ și dela „Athos“, ne-au lăsat o literatură mistică.³⁾ Putem afirma că Bizanțul a fost păstrătorul clasic al tradiției ortodoxe și n'același timp centrul studiilor creștine. Prin inter-

mediul Bizanțului toate popoarele din Peninsula-Balcanică și-au primit influențele lor creștine și 'ndeosebi în artă. Să ne gândim un moment la Rușii din Răsărit cari au împrumutat ritul admirabil al Bisericii, păstrat atât de bine de secole de-a rândul în mănăstirile pioase ale Bizanțului, cu toată splendoarea imperială și cu tot gustul artistic — toate acestea au cucerit sufletul Rușilor, conservându-le ca moșteniri spirituale ale vieții bizantine. Geniul rusesc a primit această influență, dar a transformat-o atât în arhitectură cât și în pictura religioasă.⁴⁾

Ideea bizantină a fost educatoarea și inițiatorea unei lumi, unde civilizația creștină sub forma ortodoxiei a dat un impuls de viață nouă, căci „Biserica ortodoxă în toate timpurile s'a orientat spre eternitate“...⁵⁾

II. Mihai Viteazul invită pe Papa dela Roma să treacă la Ortodoxie.

Sunt cunoscute tuturor faptele de vitejie, ideea creștină pe care a apărut-o cu atâta dârzenie Mihai Viteazul.

¹⁾ Idem, ibid., pag. 3 și St. Bezdechî: Gânduri și chipuri din Grecia veche, Cluj, 1927, pag. 137. sq.

²⁾ Ch. Diehl: Byzance, Paris, 1924, pag. 275.

³⁾ Idem, ibid., p. 276. și N. Bănescu: Chipuri și Scene din Bizanț, Cluj, pp. 78—96.

⁴⁾ Serge Boulgakof: L'ancien et le nouveau, Paris, 1927, pp. 41 sq.

⁵⁾ N. Berdiaef: L'idée religieuse russe, Paris, 1927, pag. 15.

Nu ne îndoiim că, dată fiind justețea și legalitatea problemei, ea va fi soluționată de către cei în drept în mod favorabil.

Indeplinirea dispozițiilor organelor superioare de către cler

După Arhimandritul Paladie

De A. C.

Orice dispoziție a Consiliului Eparhial ca și a tuturor organelor superioare de conducere, numai atunci dă rezultatul real și dorit, dacă este executat întocmai, la timp și cu toată bunăvoința. În caz contrar, cele mai bine intenționate măsuri ale organelor superioare rămân zadarnice, nu ajung țelul urmărit, rămând vocea celui ce strigă în pustie. Chiar buna stare a clerului și a parohiilor nu se bazează exclusiv pe bunuri materiale, — cum adeseori se pare — ci pe organizarea și funcționarea armonică a tuturor organelor Bisericii noastre. Din funcționarea ei perfectă, din raportul ei cu Statul izvoarește buna stare a parohiilor și a clerului ei.

Înțelegerea din partea parohului a acțiunii și dispozițiilor organelor superioare, executarea lor punctuală, întărește autoritatea organelor eparhiale înaintea reprezentanților puterii civile. Cu cât autoritatea Episcopului și a Consiliului eparhial e mai mare înaintea preoților parohiali, cu atât mai mult organele civile ale Statului țin cont de reprezentanții bisericii și invers.

De acela, fiecare preot executând dispozițiile organelor superioare, trebuie să țină seama că dela buna voință a dânsului, de exactitatea executării dispozițiilor și dorințelor acestor organe, atârână nu numai situația sa actuală, ci prin calitățile sale de element de disciplină, va putea pune bază solidă pentru starea bună a generațiilor viitoare.

Oare se va îndoi cineva, că bunăvoința și conștiințozitatea în indeplinirea ordinelor și dispozițiilor

Organelor superioare, va promova bunul mers al vieții parohiale și a Bisericii întregi? Pentru că însușirile acestea arătate de fiecare membru al clerului, sunt niște semne de unitate disciplinată, care arată voința sa organizată și va servi ca fundament, pe care se bazează puterea Bisericii noastre ortodoxe. S'ar conveni să ne aducem aminte cât de des de cuvintele Mântuitorului: „Bine, slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost credincios, peste multe te voi pune” Mt. 25, 23.

De aceea fiecare dintre noi trebuie să fie colaborator real în lucrarea și răzulața Episcopului și Consistorului ținând seama că o operă mare este suma micilor lucrări. Dela lucruri de mai puțină însemnătate poți să ajungi până la lucrul mare, dar nefăcând nimic, sau lucrând numai de mântulală, ca să scapi de ea, nu vom fi capabili pentru o lucrare de seamă. Iată funcția țaranului care o îndeplinește în organismul Statului, se pare ea are puțină însemnătate și totuș pe munca lui în mare măsură se razimă puterea Statului.

Cu cât mai mult e activitatea preotului, care e servul Domnului; ea trebuie să fie mai conștientă. Preotului i s'a încredințat turma lui Hristos spre păstorie; preotul e chemat a contribui la mărirea Sfintei noastre Biserici. Deci împlinirea poruncilor cu toată conștiințozitatea și exactitatea sunt condițiile sine qua non pentru disciplină.

Organul superior de conducere e preocupat ca Biserica să fie un organ viu și puternic. Pentru scopul acesta se cheltuește multă energie, putere și știință. La congresele și adunările corporațiilor bisericești se propun inițiative bune și măsuri binevenite, de către cei mai distinși reprezentanți ai bisericii convocai anume de conducerea superioară.

Dar toate aceste rămân fără efectul dorit, dacă nu sunt executate întocmai din lipsă de disciplină, sau din cauza indiferențismului celor chemați pentru realizarea pe loc a dizideratelor exprimate.

Din același cauză, adeseori Centrul rămâne izolat de periferie. Legătura rămâne imperfectă. Acest gol îl

În urma unei solii, prin care Mihai Viteazul se arăta gata să lupte de partea creștinilor, papa îi trimite o scrisoare prin soful Cumuovici, un croat, amintindu-i de originea latină a Românilor, care le impune datoria de a lupta contra barbarilor. Mihai primește să facă parte din alianța creștină; Papei însă, care-l îndeamnă să treacă la religia catolică, *il răspunde, îndemându-l să treacă el la religia ortodoxă.*¹⁾ Această credință puternică în religia strămoșească, a ortodoxiei, Mihai Viteazul a moștenit-o dela mamă-sa Tudora, din pruncie. El și-a dat seamă de cursa periculoasă ce l-o întinde Papa, de a trece la biserica romano-catolică; mai mult decât atât: Mihai Viteazul a primit scrisoarea și sfaturile Papei, „strămbând din nas, indignat că acesta cutează să atace și defaima credința pe care o mărturisește ei”. Totodată l-a răspuns Papei și l-a sfătuit, din potrivă că „părăsind el rătăcirile italice, să se întoarcă dimpreună cu poporul creștin la adevărata comunitate a Bisericilor grecești, căci numai așa va fi cu putință alungarea Turcului

spurcat din spinarea creștinătății.”¹⁾ E interesantă și nota ce o dă d. I. Lupaș după Stefan Szamosközi, în Monumenta Hung. Historica, Scriptorum, XXVIII, p. 75: „Fertur Michaë non nisi caperato naso litteras et monita Pontificis suscepisse: indignatus dogma religionis, quam ipse profiteretur, ab eo carpi et improbari. Itaque, ad ea Pontifici rescripsisse, ac vicissim monuisse ut, reiectis italicis erroribus, ad veram communionem graecarum Ecclesiarum se populumque christianum reduceret: ita fore ut pestilens Turca e cervicibus orbis christiani propulsari possit”.

Dar în afară de această probă evidentă de neclintită credință, Mihai Viteazul a arătat o atenție deosebită Bisericii strămoșești, dând moșii însemnate mitropoliei ortodoxe, ajutând pe preoții ortodocși din Transilvania, scutindu-i de dări și de robotă. Toate aceste acte creștinești le face din spiritul creștinesc, adânc înfipt în sufletul său de „cavaler creștin, și bun ortodox.”

E bine să se cunoască aceste fapte creștinești și mai ales ele să fie arătate ca pilde vii tineretului nostru !

¹⁾ Petre P. Panaitescu: Istoria Românilor, ed., II-a, Craiova, 1936 pag. 171.

¹⁾ I. Lupaș: Studii, Conferințe și comunicări istorice, București, 1928, pp. 117—118.

umple numai conștiințiozitatea și responsabilitatea lăuntrică a fiecărui executor.

Dacă fiecare dintre noi e pătruns de însemnătatea misiunii și rolului său în Biserică, dacă înțelege pe deplin rostul său în organismul viu al Bisericii, atunci trebuie să fie pururea gata să aducă întreg aportul său, ca toate dispozițiile și măsurile organelor superioare să fie executate și promovate cu exactitate absolută.

Nici o clipă să nu uităm că nimeni și nimic nu contribuie mai mult la înflorirea vieții bisericești, de cât munca noastră ordonată depusă de noi pentru funcționarea perfectă a instituțiilor bisericești.

Preotul este păstorul turmei, luminătorul principal al ei, îndrumătorul spre binele ei, el ar trebui să fie totdeauna gata la executarea întocmai și cu voința neînfrântă a tuturor măsurilor și dispozițiilor venite de sus.

De asemenea să căutăm să ne debarasăm de obiceiul cel rău, ca primind o muncă în plus, să începem să manifestăm nemulțumirea și chiar să ne permitem a cleveti, că cei de sus nu poartă grija de noi! Să nu căutăm să ne scăpăm de datoria noastră directă și sfântă de a munci din răspuțeri în ogorul Domnului.

Câteva observații pe marginea predicii noastre

BCU de Presviter B. al

Predica învierii lui Iisus și-a avut primul amvon în piatra răsturnată depe mormânt și primul vestitor în îngerul, care sta deasupra pietrii, „vorbind“ femeilor venite la mormânt (Mt. 28). Amvonul Bisericii de azi are aceeași menire; și preotul, aceeași slujbă îngerească.

Slujba cuvântului e mare și necesară. După cea euharistică, ea arată, în primul rând, că Biserica ce-o practică regulat, trăește, este vie, precum și îngerul prin cuvânt a vestit, în faptul zilei, învierea.

În genere, creștinul ortodox nu umblă cu Biblia în buzunar. Așa încât Evanghelia și predica duminicală este, aproape exclusiv, hrana lui sufletească: „Credința vine din predică auzită, iar predica este prin cuvântul lui Hristos“ (Rom. 10₁₇). Și dacă Sf. Pavel, celce a ngenunchiat înfelepciunea păgânească cu puterea cuvântului, zicea, cu juruință, lui Timotei: „Propovăduiește cuvântul, stăruește cu timp și fără timp...“ (II. Tim. 4₂), cu atât mai vartos stă astăzi acest îndemn, când minunea nu mai întărește cuvântul propovăduitorului la fiecare pas, ca odinioară.

Intr'adevăr, dacă creștinul nu află hrana cuvântului în biserică, o caută alurea. Cunosc oameni bisericosți, care Duminică dimineața participă la Sf. Liturghie — unde nu se predică — iar seara merg la adunarea sectarilor, ca să asculte cuvântări. Acest caz concretizează *setea și interesul poporului* pentru învățatura religioasă. Acestui interes trebuie să-i corespundă un zel egal din partea preotului, în ce privește binevestirea.

Am auzit, dela un vrednic preot, că credincioșii lui *pretind*, chiar, vestirea cuvântului. Este destul de elocventă această atitudine. Și îndeosebi cea a „Ostașilor“, care ei înșiși cuvintează. Deci, pentru a

„contrabalansa“ acest zel al păstorișilor săi, preotul va trebui să dovedească mai mult zel și activitate. Așa ca „control de greutate“ să nu lese din cercul Preoției, iar preotul să rămâie și pe mal departe inima comunității. Atâta vreme cât sursa cuvântului este în gura Păstorului, este bine. Cât această sursă pornește din alte guri, preotul devine *inutil din punctul de vedere al propovăduirii*. Prezența lui în slujba Apostolului ce spunea: „Val mie dacă nu binevestesc“ (I. Cor. 9₁₆), numai prin predicare zeloasă se justifică. Dar predica zeloasă și neîntreruptă nu este numai o *justificare*, ci și o *luptă de apărare a patrimoniului predicatorial, exclusiv preoțesc*. Când gura preotului tace, vorbesc alte guri, neindicte, nepregătite, neîndreptățite, neînvățate — și de-acel, răul!

O obiecțiune comodă contra predicii regulate este aceea că creștinul se plictisește de predicile prea dese; deci: „las' să dorească predica“ — zic mulți dintre noi. Dar să-mi fie îngăduit a nu crede că oamenii se plictisesc de o predică bună. De una rea se plictisesc chiar de s'ar rosti la un an odată. Și apoi, cercul credincioșilor trebuie întărit și obșnuit cu predici regulate. Dar și bine lucrate. Căci într'adevăr vina că predicile n'au mare influență și, din contra, plictisesc, este a se căuta în *lipsurile* de care sufer ele.

Prima lipsă — importantă — e noutatea, *originalitatea*, în sensul relativ al cuvântului. Spunem ceea ce s'a spus acum patruzeci de veacuri, deși fiecare cuvânt al Scripturii e încărcat de sensuri adânci și dumnezeiești. O predică lucrată de altul și memorizată — numai — de mine, va fi sau rece și monotona — căci n'a trecut prin filtera sufletului meu propriu, în alcătuire, — sau declamatorie, din care ascultătorii nu s'aleg decât c'o impresie trecătoare, superficială. Deci: ori fă predici originale, ori nu mai învăța Omiletica. Predici de-a gata le poți rosti și fără ea. Iar predici originale — în sens relativ — poate, pentru nivelul parohiei în care păstorește, să compună orice preot.

Și faptul că avem o *literatură predicatorială puțin însemnată*, ar trebui să ne îndemne a ne lucra predicile singuri. Cele mai reușite ar avea, poate, sprijinul oficialității, și s'ar publica într'o colecție după duminică, la care ar putea colabora toți preoții dintr'un protopopiat sau, mai bine, din eparhie, cum s'a mai făcut la noi și cum se face în eparhia Orășlii. În felul acesta, prin străduințe repeșite, vom ajunge să avem buni cuvântători — oratorul se face — pe când lăsându-ne în comoditatea predicilor numai memorizate și predate, și ce e bun se va pierde. O preoție care se străduiește a predica, învățând pe alții, și pe sine se instruește.

În alte părți, preoții încă din Teologie, când viața le este închinată exclusiv studiului și e fără grijiile mărunte ale vieții familiare, își adună *material de predică*, ca un rod al meditației din acel timp, ce-i va servi, apoi, mai cu seamă în cazuri de urgență. Deci tinerii studenți vor fi obligați a-și face singuri predicile. Acestea vor fi altcum simțite decât cele luate de-a gata din cărți, mai bine predate și mai repede învățate.

În felul acesta nu vom fi nevoiți să alergăm la orice izvoare, fie și de altă confesiune, pentru predicile noastre. Spunea cineva, cu multă ironie, despre un preot ortodox că predica, traducând predicile — *talis-qualis* — ale unui autor romano-apusean! Na-

tural, nu pot susține „originalitatea” în sensul absolut al cuvântului, preconizând Hrisostomi și Miniși în fiecare parohie. Nu exclud izvoarele ortodoxe. Este însă absolut nedemn ca noi, cu minunate comori în Ortodoxie, la Sf. Părinți, să alergăm, la năstucă autor mărunt eterodox. „Originalitatea” în sens relativ, este necesară. Ideile se prelucrează, se aplică la stările reale și locale și astfel se va avea mai mult succes — nu mă gândesc la impresiunea momentană și fugară — decât cu năstucă ce predică celebră, care n'are niciun fir de legătură cu stările din parohie, pe care numai preotul localului le cunoaște. Evident, orice predică, oricât de „generală” se potrivește puțin oricărei stări din orice parohie. Dar, și mai adevărat, este că-i lipsește acea antenă fină, care constată anumite date locale, anumite răni, ce trebuiesc atinse cu precauție ținând seama de felul ascultătorilor. De aceste „precizuni” nu poate fi lipsită nici-o predică.

Predicile luate, așa cum sunt, din carte, mai au desavantajul de a *mai fi fost auzite de același auditor*. Ceeace le scade interesul și efectul. Am auzit în același zi, odată, aceeași predică de doi cuvântători. Și nu spre edificare. Chiar peste un an predicile repetite se recunosc prin exemplele sau pildele intercalate. ce rămân, indeosebi, în memoria ascultătorilor.

În ce privește *pildele*, ar trebui să se cuie cu mai multă grijă, din faptele reale și strict istorice și — mai bine — din istoria T. V. Pildele de circumstanță, neistorice și numai verosimile *informează greșit* pe ascultătorii, pe când fericit aleasă e de mare folos, atrăgând atențiunea prin diversitate, dar mai ales întinând o învățătură, un adevăr al credinței prin icoane simple. Din toată predică, pilda sigur rămâne. Și învățătura intulță de ea.

Pentru material ne vom folosi de rubrica: „Despre ce să predicăm”, sau predicile pe care „Universul” și „România” le aduc în fiecare Sâmbătă, sau pagina bisericii din „Albina”.

O altă lipsă a predicii la noi este că, greșit, arătăm într'ansa mai mult *partea negativă a chestiunii*. O greșală căci, de multeori, din acestea creștinul învață ceeace încă n'a știut, întru răutate. Nu volu combate, de pildă, învățăturile sectarilor acolo unde nu sunt sectari, pentru că pe motiv că aceștia nu ar merita o combatere, nici acolo unde sunt, să te ocupi de ei. Combaterea lor e mai mult o lucrare de laborator: întărind pe cei rămași în biserică, iar pe cei înclinați spre sectarism edificându-i. Adecă ne vom ocupa cu partea pozitivă a chestiunii învățând în primul rând pe credincioși *ce să creadă și ce să facă*, și nu invers: ce să nu creadă și ce să nu făptuiască. Partea negativă să fie doar ceeace este umbra într'un desen: reliefaarea mai adâncită a obiectului.

Apoi ne mai lipsesc *omiliile*, plasate îndată după Evanghelle sau la ărmos, când ascultătorii și preotul nu sunt așa obosiți.

Deși avem avantajul limbii naționale ca limbă de cult, totuși sunt necesare și predicile de *explicare a cultului*.

Sf. Tradițiune când lipsește, îi dă predicii aspect protestant. Noi Sf. Tradițiune o înlocuim cu povești imaginare și pilde neverosimile.

În ce privește *cuvântările la înmormântări*, sau tertăciunile, sunt chiar numai tertăciuni, vadecă niște formule șablon, prin care mortul își ia rămas bun cu o duioșie exagerată dela „soție, copii, neamuri apropiate și mai depărtate, cunoscuți și cunoscute și toți

care au venit să-l dea ultima cinste”. Învățătura lipsește. Să nu uităm, însă, că în *preojma sicriului terenul este mai propice* pentru o învățătură potrivită care ar și da roade. Aci avem ocazia să învățăm și pe celce nu vine la biserică cu anii și să întorcem la ea pe sectari, cari la înmormântări vin, dar în biserică nu intră. Să nu uităm că predica la mort e mângăiere. Scopul ei nu e să stoarcă lacrimi, ci să dea pădejde și balsamul mângăierii. E adevărată demagogie a te preta la un sentimentalism melodramatic nesincer și la amănuote duioase, exploatate la extrem, din viața răposatului, cu scopul bine definit: să storci cât mai multe lacrimi, să provoci cât mai multă durere în bieteale suflete, și așa destul de îndurerate, ale urmașilor.

Predica de o jumătate de ceas ori mai mult este — socot — necorespunzătoare pentru vremile grăbite de azi. Se caută substanțialul, cuvântul cuprinzător concentrat.

Și dacă toate aceste lipsuri contribue la micșorarea efectului unei predici, apoi cea *citită* este și de mai puțin efect. Ea îl lipsește pe cuvântător de ajutorul prețios al gesturilor, al intonației libere și al ochilor, care în loc să privească spre ascultător, urmărește șirul pe hârtie.

În rezumat, lipsurile marcate mai sus trebuiesc înlocuite prin zel predicatorial. Predica trebuie lucrată și studiată de celce voește s'o susțină, înaintea ascultătorilor, cu focul convingerilor ideii pornite din suflet. Celce se bazează pe inspirația momentului, dacă reușește câte-odată — cel cu multă experiență — de cele mai multeori, însă, dă eșec: expresii și idei des repetite, gesturi necontrolate, lipsă de unitate în expunere. Dacă nu mai mult — mă gândesc la preoții singuri în parohie cu aceeași obligație ca și unde sunt doi sau trei: a predica regulat — cel puțin *un plan sau o schiță amănunțită a predicii*, se preține. *Acest plan sau schiță, ca și copia după predică, anexat la tabloul anual al predicilor, îi și justifică, totodată, pe preot că predicile pe care el le trece în datele statistice, au fost într'adâvăr rostite*.

Aceste modeste observații culese depe câmpul cuvântului n'au pretenția să învețe pe cei învățați. Ci pe cei ce le-ar primi cu bunăvoință ca niște avertismente asupra unor lipsuri, ce prea ușor se pot îndrepta. Eu, anonimul, am deschis porțile discuziei... „faciant meliora potentes”.

Jubileul revistei „Ingerul”

Revista bisericească a Clerului din eparhia Buzăului, purtând numirea din fruntea acestui articol informativ, a împlinit un ciclu de zece ani, încheiat cu vrednicie.

Noi, mai ales de doi ani de zile și mai bine, avem prilejul să urmărim felul de afirmare al aceleia, și putem s'o mărturisim cu inima deschisă, că după forma și cuprinsul ei, face mare cinste publicisticii noastre bisericești.

Apariția revistei, în câte 60 pagini — anul trecut a avut peste 1160 pagini, format de carte — oferă Cucernicilor preoți din eparhia Buzăului o substanțială hrană intelectuală. Aceasta a ieșit în mare parte, din condeiele preoților din eparhie.

Revista ingerul apare sub patronajul P. Sf. Sale

Părintelui *Episcop Ghenadle*, condusă de P. Cucernicul consilier referent Pr. Al. Săndulescu, redactorii fiind Pr. I. Frăsineanu și diaconul I. Boștinescu.

Acum, când revista trece pragul unui nou deceniu, în cuvântul dela începutul primului număr din acest an, P. Sf. Sa Părintele Episcop accentuează „larga colaborare” a preoțimei, în coloanele din primul deceniu ale revistei, dorind ca aceasta colaborare a preoților — numărând în anul trecut peste 60 preoți colaboratori — s'o mai lărgească.

Cu drept cuvânt, căci un organ bisericesc, oficial ori neoficial, nu poate să fie numai o tipăritură ce trece — la anumite intervale, mai grăbit ori mai cu răgaz — pe sub ochii preoților pentru care se scrie, ci e și un semn de *chemare sau invitară la scris: de a propovădui și din condeiu*, sau cel puțin de a încuraja condele, cari se pot desvolta în acest senz.

Pentruca activitatea de condeiu dezvoltată în coloanele revistei să curgă cât mai normal, la începutul fiecărui an P. S. Chiriarh obișnuște să designeze punctele de seamă ale unui program ce trebuia urmat. E o chestiune de metod, dar și de expeditivitate pentru a realiza scopul urmărit.

Numărul cu care începe cel de al doilea deceniu de viață, apare în dublu, adică pentru lunile Ianuarie-Februarie, în 120 pagini. Cuprinsul îl este variat și select. Vom indica aci titlul articolelor scrise de preoți, pentru a da o idee despre cuprinsul și direcția revistei: După articolul introductiv al P. Sf. Sale urmează acestea: Vindecarea celor zece leproși (poezie); Vechiul Testament în Creștinism; Femela în Creștinism; Lumina Ortodoxiei; Biserica Rusiei dela revoluția din 1917 și până în prezent; Sportul de azi ucide sufletul; Predici către săteni; Către tineri premilitari; Către străjeri; Pentru copiii cursului primar.

Alta categorie de material, după cel didactic, este cel istoric, din trecutul eparhiei: Bisericile din Sângeru-Prahova; Dela m-rea Răstești,

Apoi note de activitate, sub titlul „pe urma vremii noastre”: Preotul și căminul cultural; Preoții și monografia satelor; De sărbători într'o librărie; la moartea preotului Ștefan Comănescu; raportul între Biserică și Stat la catolici; Cărți, reviste; Știri din eparhie, din țară și de peste hotare.

Ținem, prin cele de mai sus, să atragem luarea aminte a Preoților noștri asupra acestei bune reviste, care de ar abona-o pelângă modestul abonament de 150 Lei la an, l-ar recompensa din plin.

Noi, nu odată, am avut bunul prilej să ne întâlnim în păreri cu această revistă, care a reprodus din coloanele noastre, ca și noi din ale sale. E semnul comunității sufletești ce ne leagă.

În numărul său de acum ne face plăcerea reproducând textul biblic, din Nr. 6/1939 al nostru, din condeiu colaboratorului nostru păr. Petru Bogdan, către străjeri.

De aci încolo, nădăjdum, revista se va prezenta și mai bine, întru cât consiliul de redacție a fost sporit la numărul de patru.

Nădejdlor lor de bine, noi ne alăturăm cu doririle noastre cele mai bune.

Despre ce să predicăm?

24 Maiu. Lunea Rusaliilor. „Și nu ne duce pe noi în ispită ci ne mântuește de cel rău. Că a Ta este împărăția și puterea și mărirea în vecl Amin”. (Mat 6₁₈).

Viața noastră niciodată nu este în siguranță. Mii de primejdii ne pândesc în fiecare moment. Azi trăim încă, dar ziua de mâine nu-i a noastră. (I Corint. 10₁₀) De aceea ne învață Mântuitorul să ne rugăm lui Dumnezeu pentru înlăturarea ispitelor și primejdiilor cari ne pândesc. El știe prea bine ce este ispita pământească, fiind însuși ispitit de Satana în pustie și mai știe că această întreită ispită îl așteaptă și pe cel ce-i urmează Lui. Cunoaște apoi și firea slabă omenească, neputincioasă în fața ispitelor.

Din cuvintele: „nu ne duce pe noi în ispită”, s'ar părea, ca și cum Dumnezeu ar voi să ispitească pe om. El nu ispitește pe nimenca, ne spune aceasta foarte lămurit Sf. Scriptură. (Iacob 1₁₂₋₁₅) Dumnezeu nu ne ispitește, dar lasă să fim ispițiți de către ispititorii și ispitele pământești, pentru a ne încerca. Când diavolul ne întinde cursele ispitelor, o face pentru ca să ne osândim. Dumnezeu când lasă să fim ispițiți o face tocmai pentru a ne smulge din osândă, nelăsând să fim ispițiți peste puterile noastre. (I Corint. 10₁₀). Ispita vine deci dela diavolul, dela lume și dela cel rău care este în noi, răul ancestral, de aceea pe lângă paza de ispite, trebuie să cerem în rugăciune și izbăvirea de cel rău.

Inamicul public No. 1. — cum am zice azi — este diavolul, cu care suntem în luptă din cea dintâi clipă a vieții. El a otrăvit — în Eden — sângele strămoșei noastre cu otrava păcatului (Ps. 50₁) și ca atare noi oamenii suntem obiectul ispitelor diavolești. Diavolul este vrășmașul cel mai grozav cu atât mai vârtos, că este vrășmașul personal al fiecăruia, fiind o ființă reală, întocmai ca și îngerii și în același timp o noțiune colectivă întocmai ca și oastea cerească. (Marcu 5₂₁).

Caracteristica diavolului este foarte plastic descrisă la (I Petru 5₈). Ucigător de suflete dintru început. Hrana lui sunt sufletele omenești și pentru ca să poată pune stăpânire pe un suflet se preface chiar înger luminat. (II Cor. 11₁₄). El este în tot locul și se folosește de toate mijloacele pentru a corupe sufletele, pentru a le înghiți. Singurele arme împotriva lui sunt curăția morală, și rugăciunea curată și regulată. „Ne scapă de cel rău”. Al doilea vrășmaș care ne ispitește, este lumea materială. Aceasta și independent dar și împreună cu diavolul caută să ne ispitească. Aceasta este fiara care pustiește și înghite tot ce poate zdrobi sub picloarele ei. (Apoc. 13₈).

Sf. Scriptură în multe locuri ne atrage luarea aminte asupra primejdiilor ce ne vin din partea lumii. (I Ioan 2₁₅₋₁₇; Ioan 18₃₆).

Al treilea ispititor este omul. Acesta este cel mai dificil vrășmaș. Aceasta din cauza că noi înșine ne suntem vrășmași adeseori, ispitindu-ne sluguri prin libertatea voinții noastre, făcând din propria noastră voință, alianță cu vrășmașul diavol spre toate relele. Această treime a ispitei luptă împotriva noastră și împotriva treimii cerești, având drept scop întemeierea împărăției întunecului în locul împărăției lui Dumnezeu. Ci timpul li-e măsurat, căci și după cuvântul scripturii și după legile universului, perioada marilor distrugerii are sfârșit și va fi un cer nou și un pământ nou.

Aceasta este voia cea preasfântă a lui Dumnezeu a cărui este împărăția și puterea și mărirea în vecl.

INFORMAȚIUNI

† Iosif Popovici preot pens. în Bârzava, a înțecat din viață în 23 Aprilie a. c. după o activitate pastorală de 47 ani.

Fie-i jărăna ușoară!

Secția Arad din Asociația Clerului „Andrei Șaguna“.

Nr. 2/1939.

Convocare

Adunarea generală a secției Arad din Asociația Clerului „Andrei Șaguna“ se va ținea, cu binecuvântarea P. S. Părinte Episcop Andrei, în ziua de **Martți, 6 Iunie 1939, orele 9 a. m.** în sala mare a Academiei Teologice din Arad.

Ordinea de zi:

1. Serviciul chemării Sfântului Duh în catedrală.
2. Deschiderea adunării.
3. Conferința Pr. Prof. Ilarion V. Felea despre „Tinerii în fața căsătoriei“.
4. Raportul casierului.
5. Raportul secretarului.
6. Raportul comisiei de control despre gestiunea fondului.

7. Propuneri, care vor fi prezentate biroului (pe adresa Oficiului Protopopesc ort. rom. Arad, Str. Mețianu 16) în scris, cu cel puțin două zile înainte de adunare.

Cucernicii preoți din Eparhia Aradului, ca membri ai acestei secții, sunt rugați să participe în număr cât mai mare.

Arad, la 16 Mai 1939.

Protopop președinte:

Florea Codreanu

Preot secretar:

Nicolae Cîmpoies

Comunicat

Ministerul Cultelor și Artelor, Direcțiunea Contabilității, cu adresa sa Nr. 14 457 din 28 Martie 1939, comunică Consiliului nostru Eparhial, că „statele de plată începând cu 1 Aprilie 1939 se vor compune la fel ca pe luna Martie, 1939, adică fără nici un spor de salariu, care ar proveni din noui termene de gradații, din nou ajutor familiar, din titluri de studii superioare, sau localități trecute dela o categorie de salarizare inferioară la alta superioară“.

Arad, în 17 Maiu 1939.

† Andrei,
Episcop.

A. Pârnu,
referent eparhial.

Licitație minuendă

În baza devizului aprobat de Veneratul Consiliu Eparhial cu Nr. 2048/1939, se publică licitație minuendă, cu oferte închise, pentru renovarea internă a sf. biserici din **Parța** și anume: iconostas nou, pictarea și padimentul din interior. După deschiderea ofertelor, licitația se va continua verbal.

Condițiile de licitație se pot vedea la of. par. din Parța.

Termenul licitației este Luni în 29 Mai a. c. ora 3 d. m. în școala primară de Stat.

Garanța este de 10% în numerar sau în efecte garantate de Stat.

Licitanții nu pot pretinde spese de deplasare.

Cons. par. fără considerare la rezultatul licitației, își rezervă dreptul de a încredința lucrările anteprenorului, care prezintă mai multă garanță.

Licitanții vor fi obligați să dovedească că au mai executat lucrări similare.

Consiliul parohial.

Publicație de licitație

Consiliul parohial ort. român din **Arad-Grădiște** publică licitație pe ziua de 29 Mai ora 5 d. m. cu oferte închise și în conformitate cu legea contabilității publice, — pentru continuarea lucrărilor la noua biserică în valoare de 150.000 Lei. Planul și devizul stă la dispoziția arhitecților cu autorizație pentru asemenea lucrări, în oricare zi la Oficiul parohial. Parohia nu plătește deplasări, și își rezervă dreptul de a da lucrarea aceluia în care are mai mare încredere.

Consiliul parohial.

Licitație minuendă

Pe baza devizului aprobat de Ven. Consiliu Ep. cu Nr. 2745/1939 pentru lucrări de *tinichigu, aurar, dulgher și zidar* la renovarea turnului bisericii din comuna **Cerneteaz** (jud. Timiș-T.) se publică licitație minuendă, pe ziua de **Joi în 25 Mai a. c.** la orele 12^{1/2} d. m. — în localul școlii primare pe lângă următoarele condițiuni:

1. Prețul de strigare Lei 76240.

2. Licitația se va face cu oferte închise, dar consiliul par. își rezervă dreptul să continue și cu licitație verbală.

3. Licitanții vor depune vadlu de 5% în numerar, sau efecte garantate de Stat.

4. Licitanții nu pot pretinde spese de participare.

5. Consiliul par. își rezervă dreptul a da lucrarea aceluia antreprenor, în care va avea mai multă încredere, fără considerare la rezultatul licitației.

Devizul precum și condițiile mai detaliate se pot vedea la oficiul parohial din **Cerneteaz**.

Consiliul parohial.

Concurs

Pentru îndeplinirea parohiei din **Ostrov**, protopopiatul Birchiș, jud. Severin, care va deveni vacantă la data de 1 **Octombrie 1939** în urma pensionării preotului Iulian Popescu, în conformitate cu ordinul Ven. Consiliu eparhial Nr. 3447/1939, se publică concurs cu termen de 30 de zile.

Parohia e de **clasa II**.

Venitele acestei parohii sunt:

1. Sesiunea parohială 32 jugh. în estensiunea ei de astăzi și grădina parohială 1 jugh.

2. Stolete legale conform normei stolare în vigoare.

3. Salariul dela Stat, pe care parohia nu-l garantează.

4. Birul parohiei, luat din oficiu.

5. Locuință decașdată nu este.

Alesul va catehiza, fără nici o remunerație, la școala primară din loc și va achita toate impozitele către Stat și comună după beneficiul parohial.

Concurenții în conformitate cu dispozițiile ordinului Nr. 2334/1938, vor cere aprobarea Prea Sfințitului Părinte Episcop pentru a putea candida, iar cererile de concurs adresate Consiliului parohial din Ostrov, însoțite de toate actele necesare, se vor trimite Ven. Consiliu eparhial din Arad.

Cu aprobarea administratorului protopopesc și cu stricta observare a dispozițiilor art. 33 din regulamentul pentru parohii, se vor prezenta în sf. biserică din Ostrov spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorice.

Din ședința dela 20 Aprilie 1939.

Consiliul parohial

În conțelegere cu Pr. Moise Bordoș adm. ppsc.